

СУЧАСНА ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

УДК 373.011.3-051:331.54]: 379.8-057.874

ІННОВАТИЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Ольга Гончарук

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Анотація:

У статті розкрито сутність інноваційної системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля молодших школярів. Обґрунтовано ефективність запропонованого інноваційного змісту, форм і методів кожного зі складників системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілдової діяльності учнів. У процесі наукового пошуку використано такі методи дослідження, як: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, умовиводи. Встановлено, що інноваційна система професійної підготовки майбутніх учителів полягає в цілеспрямованому впровадженні в інноваційне середовище закладу вищої освіти (навчальну, науково-дослідну, виховну та практичну підготовку студентів) інноваційного змісту, форм та методів пізнавальної діяльності. Інноваційна система професійної підготовки майбутнього вчителя до організації дозвілля дітей у навчальній діяльності забезпечувалася вивченням студентами навчального курсу «Організація дозвілдової діяльності молодших школярів»; у виховній роботі – залученням молоді до роботи студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів», до участі у виховних заходах дозвіллового характеру на рівні факультету та університету; у науково-дослідній роботі – залученням студентів до діяльності проблемної групи «Умови успішної організації дозвілдової діяльності молодших школярів», до участі в конкурсах-захистах наукових робіт з проблеми організації дозвілдової діяльності учнів, до написання курсових / магістерських робіт, до участі в Днях науки, конференціях, семінарах; у практичній підготовці – до виконання завдань дозвілдової спрямованості. Наголошено на важливості самоосвіти майбутнього вчителя початкової школи в реалізації кожного зі складників системи підготовки до організації дозвілля дітей.

Аннотация:

Гончарук Ольга. Инноватизация системы профессиональной подготовки будущих учителей начальной школы к организации досуговой деятельности учащихся. В статье раскрыта сущность инноватизации системы профессиональной подготовки будущих учителей начальной школы к организации досуга младших школьников. Обоснована эффективность предложенного инновационного содержания, форм и методов каждой составляющей системы профессиональной подготовки будущих учителей начальной школы к организации досуговой деятельности учащихся. В процессе научного поиска использованы следующие методы исследования: анализ, синтез, обобщение, систематизация, умозаключения. Установлено, что инноватизация системы профессиональной подготовки будущих учителей заключается в целенаправленном внедрении в инновационную среду учреждения высшего образования (учебную, научно-исследовательскую, воспитательную и практическую подготовку студентов) инновационного содержания, форм и методов познавательной деятельности. Инноватизация досуговой направленности системы профессиональной подготовки будущего учителя к организации досуга детей в учебной деятельности обеспечивалась изучением студентами учебного курса «Организация досуговой деятельности младших школьников»; в воспитательной работе – привлечением молодежи к работе студенческого клуба «Интересный досуг младших школьников», к участию в воспитательных мероприятиях досугового характера на уровне факультета и университета; в научно-исследовательской работе – привлечением молодежи к деятельности проблемной группы «Условия успешной организации досуговой деятельности младших школьников», к участию в конкурсах-защитах научных работ по проблеме организации досуговой деятельности учащихся, к написанию курсовых / магистерских работ, участию в Днях науки, конференциях, семинарах; в практической подготовке – к выполнению заданий досуговой направленности. Подчеркнута важность самообразования будущего учителя начальной школы в реализации каждой из составляющих системы профессиональной подготовки будущих учителей начальной школы к организации досуговой деятельности учащихся.

Resume:

Goncharuk Olga. Innovation of the system of professional training of future primary school teachers for the organization of students' leisure activities. The article substantiates the core of innovation of the system of professional training of future primary school teachers for the organization of leisure time of junior schoolchildren. The objective of the article is to explain the effectiveness of the proposed innovative content, forms and methods of each of the components of the system of professional training of future primary school teachers to organize leisure activities for students. In the process of scientific research the following research methods were used: analysis, synthesis, generalization, systematization, inferences. It is established that the innovation of the system of professional training of future teachers is the purposeful introduction into the innovation environment of higher education (academic, research, educational and practical training of students) innovative content, forms and methods of cognitive activity of students. Innovation of the system of professional training of future teachers for the organization of children's leisure in educational activities was provided by the learning of the course "Organization of leisure activities of junior schoolchildren"; in educational work – involvement of young people in the work of the student club "Interesting leisure of junior schoolchildren", to participate in educational activities of a leisure nature at the faculty and university level; in research work – involvement of students in the problem group "Conditions for successful organization of leisure activities of junior students", to participate in competitions-defenses of scientific works on the organization of leisure activities of students, writing term papers / master's theses, participation in Science Days, conferences, seminars; in practical training – to perform leisure tasks. The importance of self-education of the future primary school teacher in the implementation of each of the components of the system of preparation for the organization of children's leisure is emphasized.

Ключові слова:

дозвілля; дозвіллева діяльність; система; професійна підготовка; інновацізація; інновацізація системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності учнів; інноваційне середовище закладу вищої освіти.

Ключевые слова:

досуг; досуговая деятельность; система; профессиональная подготовка; инноватизация; инноватизация системы профессиональной подготовки будущих учителей начальной школы к организации досуговой деятельности учащихся; инновационная среда учреждения высшего образования.

Key words:

leisure; leisure activity; system; professional training; innovation; innovation; innovative environment of higher education institution.

Постановка проблеми. Реформування сучасної освіти, нові Державні стандарти вищої освіти висувають вимоги до підготовки фахівця, здатного швидко реагувати на нововведення в освітньому процесі, творчо використовувати інноваційні ідеї в майбутній професійній діяльності. У контексті означеного вся система вищої освіти має бути інноваційною, реалізовувати інноваційні ідеї національної та світової педагогічної теорії та практики.

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. одним із пріоритетних напрямів удосконалення освіти визначено розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищення якості освіти на інноваційній основі [6]. Виконання окреслених завдань значною мірою залежить від інноваційності змісту, форм та методів освітнього процесу, оскільки саме інноваційність педагогічної діяльності як відкритість, можливість сприйняття інших поглядів сприяє розкриттю суб'єктності майбутнього вчителя, формуванню його як вільної і відкритої до змін особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки майбутніх учителів початкової школи аналізується в наукових працях О. Будник, П. Гусака, Л. Коваль, І. Осадченко, Р. Пріми, О. Савченко та ін. Особливості підготовки фахівців до організації дозвілля розглядали В. Балахтар, І. Каташинська, І. Сидор та ін. Пошук нових напрямів цілісного дослідження сфери освіти, визначення умов ефективності інноваційних процесів в освіті, забезпечення її неперервності вивчають В. Андрущенко, Л. Ващенко, І. Дичківська, О. Дубасенюк, Є. Дурманенко, В. Кремень, В. Паламарчук, М. Поташник, С. Сисоєва та ін. Готовність педагога до інноваційної діяльності опинилася в полі зору таких вчених, як З. Абасов, О. Бартків, О. Біляковська, Т. Демиденко, Н. Клокар, О. Коберник, Т. Перекрестова та ін. Безумовно, наукові доробки вище зазначених авторів є самодостатніми та цінними для процесу оптимізації професійної підготовки майбутніх учителів. Водночас зауважимо, що змінилися вимоги до підготовки учителя початкової школи в контексті реалізації Концепції нової української школи й немає цілісних досліджень,

які б розкривали систему підготовки студентів до організації дозвілля дітей.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в обґрунтуванні ефективності запропонованого інноваційного змісту, форм та методів кожного зі складників системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності учнів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У короткому термінологічному словнику за редакцією І. Огієнко поняття «інновація» розглядається як нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового [3, с. 44]. Педагогічна інноватика / інноваційність, на думку Л. Козак, виявляє глибинні процеси створення, освоєння й застосування нового в освіті, яким притаманні особливості, пов'язані з учасниками цього процесу, суб'єктами розвивальної взаємодії [4, с. 78].

Дослідивши сутність педагогічної інноваційності й узявши до уваги погляди К. Макогона [5], ми виокремили чотири основні аспекти її аналізу:

- створення нового (оригінальних прийомів, цілісних педагогічних концепцій), що змінює звичний погляд на явище, перебудовує суспільно-педагогічні відносини;

- вияв найвищого ступеня педагогічної творчості, педагогічного винахідництва, нового в педагогічній практиці, яке спрямоване на формування творчої особистості, урахує соціально-економічні та політичні зміни в суспільстві й виявляється в цілепокладанні, визначенні мети, завдань, а також змісту і технологій інноваційного навчання;

- діяльність з розроблення, пошуку, освоєння й використання нововведень, їх реалізації;

- моніторинг уведення новацій в освітній процес.

Підґрунтям інноватизації професійної підготовки вчителя є створення в закладі вищої освіти сприятливого інноваційного середовища, яке сприяє розкриттю суб'єктності студента, формуванню його як креативної, творчої, ініціативної особистості. Оскільки інноваційне середовище закладу вищої освіти має бути максимально наближеним до професійного середовища, то пріоритетною у ньому визначаємо педагогіку партнерства, паритетності та

співпраці, мета якої полягає в подоланні інертності мислення, у переході на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Кожен суб'єкт цього середовища в умовах організованої взаємодії проходить послідовно стадії співпраці: від

співробітництва з однолітками, через кооперацію з учителем до співпраці з самим собою [8].

Саме інноваційне середовище закладу вищої освіти визначає принципи системи підготовки вчителя початкової школи до організації дозвілєвої діяльності школярів (табл. 1).

Таблиця 1

Принципи системи підготовки майбутніх учителів до організації дозвілєвої діяльності в інноваційному середовищі закладу вищої освіти

№ з/п	Принципи	Зміст принципів
1.	Поваги, довіри й доброзичливості до особистості	Розуміння інтересів студентів, повага до їхніх потреб і довіра до них;
2.	Стимулювання ініціативності й самодіяльності	стимулювання в майбутніх вчителів інтересу до проведення різних видів дозвілєвої діяльності, обумовленість особистісними потребами студентів; активність суб'єктів дозвілля, формування яких завжди розгортається як самовиховання, самостановлення, самоформування;
3.	Діалогу – взаємодії – взаємоповаги	орієнтування на пропозиції студентів і внесення їх у заплановану підготовку до організації дозвілєвої діяльності; передбачення стилю взаємодії у процесі дозвілєвої діяльності, спрямованої на саморозвиток, самоствердження та самореалізацію учнів початкової школи;
4.	Розподіленого лідерства	проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків; здатність до прийняття полікультурних цінностей; ініціювання і здійснення змін, які стають необхідністю, та формування нового погляду на майбутнє дозвілєвої діяльності; здатність бути джерелом і генератором ідей, а також володіти вмінням моделювати способи їх втілення в дозвілєвій діяльності;
5.	Інтерактивності	цілеспрямованість взаємодії студентів, перебування їх у режимі бесіди, діалогу, спільної дії; передбачає взаємні зміни поведінки викладача і студентів, їхньої діяльності, стосунків, настанов та виявляється у формі співробітництва: досягнення обома сторонами взаємної згоди й одностайності в розумінні цілей спільної діяльності та шляхів її досягнення; реалізація інтерактивних методів виховання;
6.	Соціального партнерства	рівність суб'єктів дозвілєвої діяльності, що виражається в праві на власну думку, узгодженні різних позицій, урахуванні звичок та цінностей один одного; добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей у процесі реалізації дозвілєвої діяльності; рівноправні відносини між суб'єктами дозвілля.

Структура та зміст інноваційного потенціалу середовища закладу вищої освіти визначається функціональною значущістю і взаємозв'язками кожного з компонентів, а його основою є сукупність інновацій, якими володіє професорсько-викладацький склад і використовує їх за наявних умов (рис. 1).

Як переконуємося, усі сфери інноваційного середовища закладу вищої освіти (див. рис. 1) безпосередньо чи опосередковано мають мотивуючий вплив на майбутнього вчителя початкової школи й водночас сприяють забезпеченості трансформації в професійній свідомості студента сутнісних характеристик готовності організовувати дозвілля молодших школярів з інформаційного рівня на рівень особистісних цінностей.

В інноваційне середовище закладу вищої освіти, крім складників професійної підготовки, ми інтегрували громадську, дозвілєву та самоосвітню діяльність, які також сприяють становленню майбутнього вчителя початкової школи як організатора власної дозвілєвої діяльності та дозвілєвої діяльності молодших школярів. Безпосередня участь у різних видах діяльності виховує в студентів пізнавальну та контрольну-оцінну самостійність, ініціативність, відповідальність; уміння ставити цілі й досягати їх, здатність до конструктивного самовираження та взаємодії, здатність до рефлексії, уміння встановлювати та усувати причини виникнення труднощів, а також сприяє формуванню системи моральних та поведінкових орієнтацій, толерантності тощо.

Рис. 1. Сфери інноваційного середовища закладу вищої освіти

З огляду на викладене вище, під інноватизацією системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи розуміємо використання в інноваційному середовищі закладу вищої освіти нововведень у змісті, методах, формах кожного зі складників (навчального, науково-дослідного, практичного, виховного та самоосвітнього) підготовки студентів до організації змістовного дозвілля школярів.

З метою інноватизації освітнього процесу та вдосконалення системи професійної підготовки вчителя початкової школи до організації дозвілля учнів розроблено й апробовано навчальний курс «Організація дозвілльєвої діяльності молодших школярів», змістовий контент якого акумулює теми про специфіку організації дозвілля дітей, сутність дозвілля й дозвілльєвої діяльності, форми та методи її організації, різні види мистецтва та їх використання в процесі організації дозвілля дітей [2]. Програма навчальної дисципліни визначає обсяг знань, яким має оволодіти здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, і містить силабус навчальної дисципліни, необхідне методичне забезпечення, складники й технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Освітній процес організовано з акцентом на формування творчої суб'єктності вчителя за такими аспектами: особистісний (рис креативної особистості), предметно-процесуальний (постановка та виконання творчих завдань), продуктивно-результативний (сформованість конструктивного та творчого

рівнів готовності організовувати дозвілля дітей), соціально-управлінський (умови креативного розвитку, самовираження, непряме управління співтворчим освітнім процесом) [1, с. 27].

У процесі роботи над курсом ми інноваційно підійшли до відбору методів і форм організації пізнавальної діяльності студентів, тому пріоритет було надано інтерактивним, інтегративним художньо-педагогічним та акмеологічним технологіям.

Значну увагу під час вивчення навчальної дисципліни приділено організації самостійної роботи студентів. Виконуючи самостійні завдання, майбутні вчителі початкової школи перебували в квазіпрофесійному середовищі, вчилися використовувати різні прийоми рефлексивного слухання в конкретних ситуаціях організації дозвілльєвої діяльності, обґрунтовувати власну думку під час вибору різних видів та форм організації дозвілля молодших школярів. Ефективним стало виконання завдань на моделювання прикладів ситуації відповідності (та невідповідності) вербальних і невербальних засобів передачі інформації в процесі організації дозвілльєвої діяльності.

У програмі навчальної дисципліни «Організація дозвілльєвої діяльності молодших школярів» особливу увагу було приділено виконанню студентами проєктів, спрямованих на розвиток таких суб'єктних якостей майбутнього вчителя початкової школи, як ініціативність, наполегливість у досягненні мети, здатність до планування, самостійність тощо. Проєктна діяльність цінна ще й тим, що студенти опинялися в умовах вияву власної

суб'єктності, коли потрібно самостійно спланувати майбутню дозвілєву діяльність молодших школярів та визначити порядок дій, дібрати необхідні засоби, виявити сформованість фахових компетентностей організації дозвілля дітей; налагодити діяльність із залученням значної кількості інших її суб'єктів, змоніторити її якість, оцінити, визначити та аргументувати недоліки та спрогнозувати шляхи її вдосконалення [2].

Для інноватизації системи професійної підготовки учителів початкової школи до організації дозвілля дітей було модифіковано і зміст позааудиторної роботи. Позааудиторну роботу з підготовки студентів до організації дозвілля дітей розуміємо як цілеспрямовану, систематичну діяльність її суб'єктів, яка реалізується в позааудиторний час, ґрунтується на добровільності, самодіяльності, ініціативності, творчості студентів і спрямована на формування в майбутніх учителів початкової школи загальних та фахових компетентностей організовувати дозвілєву діяльність учнів. Складниками позааудиторної роботи є: виховна, науково-дослідна робота, практична підготовка та самоосвітня діяльність студента. Оскільки участь студентів у позааудиторній виховній роботі добровільна, то позитивне емоційне ставлення до діяльності відіграє особливу роль у досягненні успіхів і, навпаки, негативні емоції блокуватимуть активність особистості [7, с. 174]. З огляду на це, акцентовано на організації самостійної позааудиторної роботи студентів, оскільки самостійність особистості також є метою та умовою її ефективної підготовки до організації дозвілля дітей. На нашу думку, лише за переходу до творчої діяльності у студентів цілком реалізується самостійність, відповідно, зростає продуктивність пізнання, формується вміння самостійно ухвалювати рішення та виникає прагнення до саморозвитку, самовдосконалення та самовиховання.

Інноватизацію змісту виховної роботи системи професійної підготовки студентів до організації дозвілєвої діяльності учнів забезпечувало залучення майбутніх учителів початкової школи до участі в роботі студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів» («Розважайко») та в дозвілєвих заходах на рівні факультету, університету, міста та області. Саме клубна робота, на нашу думку, є загальнодоступною для кожного члена студентської громади, оскільки базується на добровільних засадах і бажанні студентства творчо займатися спільною справою, розвиватися, дотримуючись правил роботи клубу.

Робота студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів» підпорядковувалася досягненню мети – розвиток у молоді стійкого

інтересу до ефективної організації дозвілєвої діяльності дітей у поєднанні з професійним інтересом; формування здатності до ефективної організації дозвілєвої діяльності учнів як важливого складника готовності майбутнього вчителя. З-поміж методів, спрямованих на досягнення розуміння й гармонії в процесі позааудиторної виховної роботи з підготовки студентів до організації дозвілєвої діяльності дітей, було вибрано методи «Рольової гармонізації», «Золотої середини», «Дерево рішень», «Мікрофон», метод «Прес», кейс-стаді, модерація, тренінг та ін. Вияву власної суб'єктної позиції особистості майбутнього вчителя сприяло застосування методу «Я сам».

Важлива роль у системі підготовки студентів до організації дозвілля школярів належить *педагогічній практиці*, яка дає змогу закріпити, узагальнити та систематизувати здобуті теоретичні знання, набути навичок професійної діяльності, сформувати ту своєрідність, яка вирізняє фахівця-професіонала.

З метою інноватизації практичної підготовки студентів зміст програм навчальних (навчально-виховної (V семестр) та виробничих (педагогічної в дитячих оздоровчих таборах (IV семестр); педагогічної (VI–VII семестри), науково-дослідної (IX семестр) та асистентської (X семестр)) практик було доповнено завданнями дозвілєвої спрямованості, виконання яких сприяло не лише формуванню компетенцій організації дозвілєвої діяльності молодших школярів, а й умінь алгоритмізувати педагогічні дії щодо налагодження дозвілєвої діяльності дітей, визначати власну суб'єктну позицію в процесі організації різних видів і форм дозвілєвої діяльності учнів початкової школи, аналізувати їх, визначати рівень власної готовності до цієї діяльності [2].

Розробляючи завдання дозвілєвої спрямованості для кожного виду педагогічної практики, ми враховували й науково-дослідницький аспект дозвілєвої діяльності студентів. Усі види педагогічної практики містили завдання дозвілєво-пошукового характеру: виявлення рівня дозвілєвих інтересів дітей, естетичної вихованості учнів, індивідуальних особливостей школярів, їхніх потреб, інтересів, мотивів, ціннісних орієнтацій, проведення мікродосліджень для пошуку емпіричного матеріалу для курсових, дипломних, магістерських робіт. Виконання цих завдань сприяло розвитку дослідницького потенціалу майбутніх учителів початкової школи, мотивувало їх бути спостережливими, вдумливими.

Майбутні вчителі усвідомлювали важливість і складність проходження практики. Тому,

починаючи вже з першого курсу, кожен студент готував так звану «педагогічну скарбничку», портфоліо своєї педагогічної майстерності для того, аби міг аналізувати й узагальнювати власну навчальну діяльність, фахову підготовку; відображати динаміку своєї готовності до вчительської роботи; презентувати власний досвід тощо. Портфоліо розміщувалися як на електронних, так і на паперових носіях інформації. Майбутні фахівці створювали комплексні портфоліо педагогічних досягнень і портфоліо дозвіллевої діяльності дітей.

Трансформована в навчально-пізнавальну діяльність (викладання курсу «Організація дозвілля молодших школярів»), педагогічну практику, позааудиторну виховну діяльність науково-дослідна робота характеризується тісним системним взаємозв'язком між цими компонентами. Науково-дослідна робота студентів побудована на принципах єдності навчальної і наукової роботи і спрямована на набуття студентами дослідницького й вітагенного досвіду організації дозвілля учнів, на мотивацію й стимулювання до самостійності, розвитку творчого потенціалу, інтелектуальних здібностей, особистісного й професійного самовизначення майбутнього вчителя початкової школи, формуючи в такий спосіб науково-дослідну компетентність учителя.

Науково-дослідна робота з її досить високим рівнем пізнавальної активності, як жодна інша професійна діяльність, здатна цілком забезпечити творчу та дослідницьку атмосферу як під час занять, так і в позааудиторній роботі і є оптимальним способом отримання та подальшого аналізу необхідної інформації, яка доповнює і поглиблює знання, здобуті під час основного освітнього процесу.

Для інноватизації науково-дослідної роботи студенти залучалися до роботи проблемної групи «Умови успішної організації дозвіллевої діяльності молодших школярів», до участі в конкурсах-захистах наукових робіт з проблеми організації дозвіллевої діяльності учнів, до написання курсових / магістерських робіт; до участі в Днях науки, конференціях, семінарах. Варто наголосити, що науково-дослідна робота майбутніх учителів початкової школи спрямовувалась на формування в них загальних компетентностей використання методів науково-педагогічного пізнання в процесі вивчення проблеми дозвіллевої діяльності, особливостей її організації в початковій школі; набуття фахових компетентностей організації дозвілля дітей та розвитку їхньої творчої суб'єктності під час дозвілля.

План діяльності проблемної групи «Умови успішної організації дозвіллевої діяльності

молодших школярів» був насичений різноманітним інноваційним змістом, який і давав змогу сформулювати у студентів дослідницьку компетентність як їхню інтегральну особистісно-професійну якість, яка відображає мотивацію до наукового пошуку, рівень володіння методологією здійснення наукового дослідження, сформованість особистісно значущих якостей.

Важливими чинниками підготовки до організації дозвілля молодших школярів є самоосвіта й самовиховання студентів як усвідомлена діяльність, спрямована на розвиток, удосконалення власних якостей відповідно до соціальної чи індивідуальної системи цінностей, інтересів і мотивів. Роль самовиховання визначається неперервністю цього процесу, доцільністю гнучкої адаптації до соціальних умов, загальною соціальною ситуацією розвитку суспільства та професійного середовища. Це актуалізує розвивальний вплив на власну особистість, оскільки особливості самовиховання полягає в тому, що воно здебільшого спирається на індивідуальні особливості людини, її нахили, інтереси та потреби. Тому кожен зі складників системи професійної підготовки вчителя початкової школи до організації дозвіллевої діяльності учнів посилювався самоосвітньою складовою через систему виконання завдань для самоосвіти й самовиховання студентів.

Висновки. Отже, інноватизація системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля учнів передбачає впровадження в освітній процес діяльності закладу вищої освіти інновацій у змісті, методах і формах підготовки студентів до організації змістовного дозвілля школярів. Підґрунтям інноватизації професійної підготовки вчителя слугує створення в закладі вищої освіти системного інноваційного середовища, яке охоплює всі ланки роботи освітнього закладу, сприяє формуванню суб'єктної творчості майбутнього вчителя початкової школи, його креативності як особистісної здатності до творчої педагогічної діяльності; забезпечує єдність здібностей майбутнього вчителя щодо організації дозвілля дітей, його креативну поведінку в цьому процесі, вітагенний досвід і є потужним засобом успішної організації та реалізації дозвіллевої діяльності молодших школярів.

Інноватизацію системи підготовки вчителів до організації дозвілля дітей у нашому прикладі забезпечували: розроблений і апробований авторський навчальний курс «Організація дозвіллевої діяльності молодших школярів»; програма студентського клубу «Цікаве дозвілля молодших школярів»; система виховних заходів

дозвілєвого характеру на рівні факультету й університету; план роботи проблемної групи «Умови успішної організації дозвілєвої діяльності молодших школярів»; дозвілєво спрямовані завдання для студентів під час проходження ними різних видів практик. Кожен зі складників системи підготовки посилювався самоосвітньою діяльністю студентів, що передбачала виконання ними завдань самостійної роботи, захист проєктів, участь у тренінгах, конкурсах-захистах наукових робіт,

проведення виховних справ і заходів на рівні факультету та університету, а також діагностування рівня готовності студентів до майбутньої професійної дозвілєвої діяльності в початковій школі.

Проведене дослідження не претендує на вичерпний розгляд порушеної проблеми. Подальшого вивчення, зокрема, потребують питання моніторингу системи професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля учнів.

Список використаних джерел

1. Бартків О. С., Дурманенко Є. А. Метод проєктів у процесі професійної підготовки педагогів вищої школи. Молодь і ринок. 2015. № 7. С. 25–29.
2. Гончарук О. В. Організація дозвілєвої діяльності молодших школярів. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 128 с.
3. Інноваційна діяльність вчителя: короткий термінологічний словник / за ред. О. І. Огієнко. К., 2016. 120 с.
4. Козак Л. Педагогічна інноватика розвитку нових напрямів освіти. Освітлогічний дискурс. 2014. № 2(6). С. 71–79.
5. Макогон К. Діагностика готовності педагогів до пошукової діяльності (педагогічні інновації). Рідна школа. 2002. № 1. С. 27–29.
6. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html> (дата звернення: 15.08.2020).
7. Смалько О. В. Особливості формування відповідального ставлення до батьківства в студентів університету в позааудиторій виховній роботі. Молодь і ринок: наук.-пед. журнал. 2014. № 10(17). С. 172–176.
8. Цукерман Г. А. Зачем детям учиться вместе? Москва: Знание, 1985. 80 с.

Відомості про автора:

Гончарук Ольга Валеріївна

Olga18092006@gmail.com

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
проспект Волі, 13, м. Луцьк,
Волинська область, 43025, Україна

doi: 10.33842/2219-5203-2020-1-24-62-68

Матеріал надійшов до редакції 29. 08. 2020 р.
Прийнято до друку 01. 10. 2020 р.

References

1. Bartkiv O.S., Durmanenko E. A. (2015). The method of projects in the process of professional training of teachers in the higher school. Molod i Rinok. No. 7. P. 25–29. [in Ukrainian]
2. Goncharuk O.V. (2018). Organization of leisure activities of junior schoolchildren. Lutsk: Vezha-Druk. 128 p. [in Ukrainian]
3. Innovation of the teacher's activity: short terminological vocabulary / ed. O. I. Ogienko. K., 2016. 120 p. [in Ukrainian]
4. Kozak L.(2014). Pedagogical innovation in the development of new trends in education. Osvitological discourse. No. 2 (6). P. 71–79. [in Ukrainian]
5. Makogon K. (2002). Diagnostics of the readiness of teachers to educational performance (pedagogical innovations). Ridna Shkola. No. 1. P. 27–29. [in Ukrainian]
6. About the National Strategy for the Development of Education in Ukraine for the Period until 2021: Decree of the President of Ukraine dated by June 25, 2013. No. 344/2013. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html> (date of the beating: 15.08.2020). [in Ukrainian]
7. Smalko O.V.(2014). Peculiarities of formation of responsible attitude to parenthood in university students in extracurricular educational work. Molod' s Rynok: science-ped. journal. № 10 (17). P. 172–176. [in Ukrainian]
8. Zuckerman G. A. (1985). Why should children study together? Moscow: Knowledge.80 p.

Information about the author:

Honcharuk Olha Valerievna

Olga18092006@gmail.com

Lesya Ukrainka Eastern European
National University
Volyn Avenue, 13, Lutsk,
Volyn region, 43025, Ukraine

doi: 10.33842/2219-5203-2020-1-24-62-68

Received at the editorial office 29. 08. 2020.
Accepted for publishing 01. 10. 2020.